

Kibutzak Gizabiderantz

ISRAEL ERRI-JAZARTUA

Nori ez jako arrigarri agertzen Israel erriaren kondairea?

Munduan erri jazarturik izan ba'da, bat beintzat Israel!

Munduan nortasun aundi ta berezidun erririk izan ba'da, bat Israel!

Kristo'ren eriotzea gertatu ta laster Tito Erroma'ko Agintariak austu zituan Jerusalem'eko orma zarrak eta etxeak, eta Erroma'ra eroan eban zazpi besodun argi-mutilla, erri aren ezaugarria, eta 80.000 Israeldar izan ziran morroitzen Koliseoa egiten.

Erdi-Aro guztian Juda'tarrak eta euren odolaren kromosomaren bat eukenak, madarikatuak ziran. Enda madarikatua zan Israel'darrena.

Berbizkunde aria asita, arrezkero, España'tik eta Europa guztitik atzerriratuak izan dira eta jazarpen guztiaren arpin lez, Hitler'en Alemania'n jasan bear izan zituenak. «Holocausto» pelikulea urrutikuskiñean ikusi dabena gogoan izango dabez. Eta an, Alemania'n judatarrai egindako ankerkerietatik % 40 ez ei zan agertzen, lotsagarria zalako kendu egin bear izan zan.

NORTASUN AUNDIKOA

Israel'darrak odolean eroan dabe erri-zaletasuna: Ia bi milla urtetan lur barik, aberria batu barik, izkuntza galduta, erritar guztiak munduan banatuta... Eta erria bizi! Izkuntza ta guzti!

Eredu ederra il-zorian dagola esaten dogun gure Euskalerrientzat!

JERUSALEM'ERA

Baiña Israel'darrak beti izan dabe Jerusalem eskuratzeko gurari bizia.

Eta astiro-astiro asi ziran.

Ara inguruetara joan, lur-zati batzuk erosi, eta txarrenak, saldrapo-lurrak erosi be, urak alboratzeko erretenak eta ugardiñak egin eta «drenaje» trebe baten bidez lantzeko egokitu... Orra or lenengo kibutzak 1925'garren urtean egin eban lan apala, erri barri baten oiñarri izango zan azi barria.

Lur-zati erosi areek ez ziran sendi batenak, sendi-taldearenak ziran, lenengo kibutzak!

Eta gero kibutz geiago ta lan zabalagoa. Urrengo Askatasuna ta buru-jabetasuna lortzeko gudea eta azkenek sei eguneko guda arrigarria. Eta orra or **ERRIA!**

ISRAEL'GO LURREN JABETASUNA

Israel'go lurrak, ia guztiak, laterriarenak dira eta ortik sortzen da lurra ondo banatzeko erreztasun berezia.

Kibutza egin gura dabena lurra emoten jake errentan eta zergak ordaintzearen truke, baiña ba-

dagoz beste lur zati batzuk «kibutzin» ez diranak: Baserriak edo «masabin» sendi bakarrez osotuak dira eta oneik be laterriaren lurra dauke errentan, euren etxe-ostean solo ederra. Gero, alkargoak edo kooperatibak egiten dabez.

Eta ba-dira lur-zati batzuk, oso gitxi, bakoitxarenak diranak be. Laterriak be ba-ditu bere lurrak.

KIBUTZEN ERAKUNDEA

Kibutzetako bizitzea, oso gizarteratu edo sozializatu da, baiña ez laterriaren esku, kibutza osotzen dabena esku eta dekokrazi-bidez baiño.

Kibutzak toki berezi batzuk ditu: Bizi-tokia, eta emen etxeak, eskolak, jantokia, gaisotokia ta abar; abere-lekuak, eta emen korta egokituak; tresna-tokiak, eta emen lanerako tramankuluak eta berebilla eta olakoak eukiteko aterpe egokiak. Toki berezi oneik ondo banatuta egoten dira beti.

Lan-saririk ez da ordaintzen: Bakoitxari bear dauana emoten jako eta bearrezko gauzak erosteko bear dauan beste diru. Oporraldiak ordainduta daukez. Seme-alaben ikasketak be, bertan edo ikastetxean duban.

Kibutzaren irabaziak iru zati egiten dira: kibutza obetzeko, lanabesak obetzeko, zergak eta olakoak ordaintzeko...

Demokrazi-bidez artzen dira ebatziak.

LAN EGITEKO ERAK

Lan egiteko arlo aundiak daukez eta ondo eratuak. Geien ateraten dabena, laranjak eta kotoia dira. Matza be bai, igaleak...

Solo arlo aundietan mamarroak ilteko eta ongariak banatzeko egazkiñak erabilten ditu kibutzak. Arloaren zatietan zenbaki aundiak ipinten dira eta egazkiñak urrengorik urrengora arloaren zati guztietan egiten dau bere lana, egokiro ta bizkor.

AKATS BATZUK

Zar-saririk, jubilaziñorik, ez da emoten, baiña zarrak bear dabena guztia dauke eta diru apur bat be emoten dautsee.

Umeak euren sendiagaz egunean ordu ta erdi inguru baiño ez dabe egiten, bestea, gabez naiz egunez, euren etxe berezietan egiten dabe. Konturatu dira, antza, ez dala au eziketarako bide ona eta orain asi dira gabez sendiagaz izten. Len, urrengo egunean lan egiteko gurasoi kalterik ez egitea zan elburua.

Or dagon demokrazia muga batzun barruan ondo esitua dagoala esan lei.

Askatasuna oso laburtua da, eta erria aurrera aterateko muga orreik bearrezkotzat artu ziran.

Kibutz batzuk aberatsagoak, beste batzuk txi-roagoak dira eta batzango norberekeria agiri da or.

Kibutzetan ez dago sinagogarik, baten bat izan ezik. Ez ete zan Jabe-Jaungoikoaren zaletasuna Israel'en ezaugarri berezia?

OLAZAR'tar Martin'ek